

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Alia argumenta solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

cliptum anima & voluntatis, & intimè illi con-
 pangatur, veluti anima ipsius anima, & princi-
 pium in quo vivimus, movemur, & sumus, ut di-
 citur Act. 17. non reputatur tanquam agens
 extrinsecum respectu nostræ voluntatis, ut alia
 extrinsecum respectu nostræ voluntatis, ut alia
 egeat creata, sed inter causas internas illius
 computatur, magisque habet, ut ait Augustinus,
 in potestate voluntatis hominum, quam ipse suas. Et
 libeo licet fatum Gentilium cogeret volunta-
 tem, eique violentiam & necessitatem inferret,
 non tamen decretum prædeterminans. Unde
 S. Thomas varijs in locis docet, voluntatem
 creatam, ratione libertatis sibi indere, non posse
 ab aliquo agente extrinsecum determinari, & in-
 clinari: excipit tamen ipsum Deum, qui est cau-
 sa & author ipsius voluntatis, & qui, ut diximus,
 inter causas internas illius computatur: ut vide-
 ri potest 3. contra Gent. cap. 88. & 1. p. quæst. 83.
 art. 1. ad 5. & quæst. 105. art. 4. ad 1. ubi sic habet:
 Illud quod movetur ab altero dicitur cogi, si moveatur
 contra inclinationem propriam: sed si moveatur
 ab eo quod sibi dat propriam inclinationem non di-
 citur cogi: sicut grave cum movetur deorsum à gene-
 rante, non cogitur. Sic igitur Deus movendo volunta-
 tem, non cogit ipsam, quia dat ei eius propriam incli-
 nationem.

Non est etiam omittendum, prædictum Pe-
 trum à S. Josepho, toto illo Opusculo, quod D.
 Thomæ defensionem appellat, & quod verius ejus
 impugnatione diceretur, perperuâ hallucinatione
 & æquivocatione laborare, ex prava ac perversa
 sententia compositi & divisi intelligentiæ & expli-
 catione, quam affingit Thomistis, & quam haurit
 ex fontibus Molinistarum, eodem æquivoca-
 tionis morbo hac in parte laborantium. Existi-
 mar enim, sensum compositum Thomistarum in eo
 consistere, quod itante & composita prædetermina-
 tione ad amorè v. g. cum voluntate creata (id est
 quoad illa stat, & in voluntate remanet) volun-
 tatis non potest non amare: quasi talis præ-
 determinatio auferat à voluntate potentiam ad
 non amandum, vel illam liget, aut impediatur.
 Sensum verò divinum sic esse intelligendum: ut
 ablata, divisa, separata, & veluti excelsa præ-
 determinatione à voluntate creata; tunc tan-
 tum, & non alias possit non amare, & habeat fa-
 cultatem ad oppositum. Hunc pravam sensum
 ille Author toto illo opusculo imponit
 Thomistis, cum Suarez, Vazque, Molina, Les-
 sio, Meratio, & alijs Societatis Scriptoribus,
 quorum nullus quem viderim, hanc celebrem
 distinctionem, ex qua pendet intelligentia & re-
 solutio huius difficultatis, rectè exposuit, vel in-
 tellexerit: ut alibi latius ostendemus, & aperte
 demonstrat unus ex studentibus nostri Còventus
 Tolosani, in opusculo de vera & legitima intelli-
 gentia sensus compositi & divisi, edito Parisiis 1638.

Horum ergo vestigijs inhærens Petrus à S.
 Josepho, in eundem scopulum impingit, & ex pra-
 vac perversa huius distinctionis intelligentia,
 plures in præfato opusculo Thomistis affingit
 absurditates & fallitates: Vt voluntatem non posse
 resistere divine motioni. Non posse illi resistere. Illa
 potest non remanere in voluntate creata potentiam ad
 oppositum, sed solum illa separata, & veluti divisa ac
 remota. Ab illa voluntatem creatam moveri necessariò,
 irresistibiliter, & c. Ex ea orri in-
 evitabile fatum, destrui libertatem arbitrii, anteceden-
 tem necessitatem induci, & similia monstra, fig-
 menta, ac somnia, quæ ille Author in sua effra-
 gite imaginatione. Unde tandem in fine illius o-
 p. 1.

A pusculi, quasi ovans ac triumphans exclamat:
 Prædeterminationem physicam non esse præsumendum
 emun-
 gendam: periculum enim esset, ne illa simul cum san-
 guine brevi animam efflaret.

Verùm hæc verba sunt, & inanes foliorum
 sonitus, ac ridiculi & pueriles triumphi. Tan-
 tum abest quòd in illo Opusculo præmotionem
 physicam graviter, & usq; ad sanguinem, Au-
 thor ille vulneraverit, eamque, ut existimat, ad
 extremas angustias redegerit, ultimumq; vulnus
 ei inflixerit, quin imò nec primam illius cutem
 attigit: ipsius enim gladius plumbeus est, eusq;
 in Thomistas impetus, debilis, ac cæcus, plura-
 que supponens, & non probans, quæ à Thomistis
 constantissimè negantur, & quæ ab illorù prin-
 cipijs & doctrina sunt penitus aliena, ut fusè
 ostendemus in Tractatu de actibus humanis
 disp. 6. art. 2. §. 11. & sequentibus, ubi omnia quæ
 ille Author in prædicto opusculo ex S. Thoma
 nobis objicit, dilucidè referemus ac refellemus.

§. II.

Alia argumenta solvuntur.

Licet ex dictis §. præcedenti facile solvi possit
 116.
 secundum argumentum Adversariorum tu-
 præ expositum, quod petitur ex libertatis læsio-
 ne, quam illi contendunt sequi ex decretis abso-
 lutis & ex se efficacibus, quæ Thomistæ cū S.
 Doctore supra relato præterminatim appellant.
 Ut tamen illis abunde, & de toto rigore justitiæ
 satisfaciamus, in forma respondeo, negando
 Antecedens; ad cuius probationem, concessa
 Majori, nego Minorem. Ad probationem Mi-
 noris, in primis dici potest quod licet liberum
 arbitrium non habeat dominium super divinū
 decretum, & connexionem indissolubilem quæ
 intercedit inter decretum & actum voluntatis
 creatæ, prout talis connexio se tenet ex parte
 Dei, tanquam primi liberi, primique determi-
 nantis: habet tamen dominium in illam, prout
 se tenet ex parte consensûs liberi, dependentis
 à voluntate creata, tanquam à secundo libero, &
 secundo determinante.

Secundò responderi potest, de ratione qui-
 dem primi liberi esse habere absolute in sua po-
 117.
 testate & dominio omnia prærequisita ad agen-
 dum, non autem de ratione secundi liberi. Ra-
 tio disparitatis est evidens, nam primū liberū
 est prima causa suæ determinationis & electio-
 nis ac proinde habet in illam dominium supre-
 mum & absolutum, & à quocunque alio omni-
 no independens. Secundum verò liberum est
 solum causa secunda suarum electionum, ab al-
 tera priori necessario dependens, illiq; essentia-
 liter subordinata, & consequenter in suam de-
 terminationem habet dominium solum secun-
 darium, ab alio dependens, illique subordina-
 tum. Unde sicut videmus in politicis, quod Vas-
 fallus, seu Feudatarius, quamvis habeat domi-
 niū utile in fundū, quia tamen tale dominium non
 est absolutum, & supremum, sed ab alio depen-
 dens, eiq; subordinatum, non habet in sua pote-
 state ea quæ ad Regem, & supremū Dominum
 spectant. Ita similiter, ut voluntas creata habeat
 dominium secundarium dependens in suos
 actus liberos, non requiritur quòd habeat
 in sua potestate divinū decretum, eiusque
 motionem, vel auxilia gratiæ quæ ab illo pro-
 manant, aliæque quæ ad supremum Dei domini-
 um essentialiter pertinent. Solutio est D. Tho-
 mæ 1. 2. quæst. 109. art. 2. ad 1. ubi ait: Homo est
 dominus suorum actuum & volendi & non volendi

di, propter deliberationem rationis qua potest flecti ad unam partem, vel ad aliam; sed quod deliberet vel non deliberet, est huiusmodi sit dominus, oportet quod hoc sit per deliberationem precedentem, & cum hoc non procedat in infinitum, oportet quod finaliter deveniatur ad hoc quod liberum arbitrium hominis moveatur ab aliquo exteriori principio quod est supra mentem humanam, scilicet Deo: ut etiam Philosophus probat in capitulo de bona fortuna. Unde mens hominis, etiam sani, non ita habet dominium sui actus, quin indigeat moveri à Deo, & multò magis liberum arbitrium hominis infirmum post peccatum, per quod impeditur à bono per corruptionem naturæ. Idem docuerat supra quaest. 9. art. 4. ad 1. his verbis: De ratione voluntarii est quod principium eius sit intra, sed non oportet quod hoc principium intrinsecum sit primum principium, non motum ab alio: unde motus voluntarius, etsi habeat principium proximum intrinsecum, tamen principium primum est ab extra, sicut & primum principium motus naturalis est ab extra, quod scilicet movet naturam. In his duobus testimoniis solvit D. Thomas argumentum, quod apud Adversarios Palmarium est, & in hoc certamine, veluti Achylleum. Videndus est etiam 1. p. quaest. 83. art. 1. ad 3. quaest. 105. art. 4. ad 2. & quaest. 3. de malo art. 2. ad 4.

118.

Ex his patet, nullum ex aliis absurdis & inconvenientibus quæ nobis obijciunt Adversarii: neque studium virtutis retudi, orationes refrigerare, vel extingui, socordiam, torporem, & ignaviam generari, aliaque quæ supra retulimus ex Lesio, Molina, Vazque, & aliis Recentioribus, sequi ex nostra sententia. Ut enim eruditè docet Prosper libro 2. de vocatione Gentium, cap. 36. Quamvis quod statuit Deus nullà possit ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum, liberi arbitrii devotio relaxatur: cum implenda voluntatis Dei ita sit præordinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum sunt incrementa meritorum; & qui bona egerint, non solum secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur. Ob hoc enim in remotissimo ab humana cognitione se credero, præsumio huius electionis abscondita est.

Similia habet S. Gregorius libro 1. Dialog. cap. ubi hæc scribit: Obtineri nequaquam possunt quæ prædestinata non fuerunt: Sed ea quæ sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, ut precibus obtineantur. Nam ipsa quoque perennis regni prædestinatio, ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi pio labore perveniant: quatenus postulando mereantur accipere, quod eis omnipotens Deus ante secula disposuit donare. Quod subinde Abrahami probat exemplo, cui cum per Isaacum prædestinata soboles foret, eadem tamen Isaac præcibus emerenda fuit. Unde nimirum constat (inquit) quia prædestinatio precibus impletur, quando is in quo Deus multiplicare semen Abrahami prædestinaverat, oratione obtinuit.

Legendus est etiam S. Thomas infra quaest. 23. art. 8. ubi sic dicitur: Sicut sic providentur naturales effectus, ut enim in causis naturales ad illos naturales effectus ordinantur, sine quibus illi effectus non provenirent. Ita prædestinatur salus alicui, ut etiam sub ordine prædestinationis cadat quicquid hominem promovet in salutem: vel orationes proprie, vel aliorum, vel alia bona, vel quicquid huiusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur. Unde præde-

stinatis conandum est, ad bene operandum & orandum, quia per huiusmodi prædestinationis effectus certitè naturaliter impletur. Propter quod dicitur 1. Petri 1. Sa- tagite ut per bona vestra opera, certam vestram vocationem & electionem faciatis.

Addo etiam, quod illa omnia argumenta & inconvenientia æquè militare videntur contra infallibilitatem divinæ præscientiæ, ac contra efficaciam intrinsecam divinorum decretorum. Unde inquit Augustinus de bono perseverantiæ cap. 15. Ista cum dicuntur, ita nos à confitenda vera Dei gratia, id est quæ non secundum merita nostra datur, & à confitenda secundum eam prædestinatione Sanctorum deterere non debent: sicut non deteremur à confitenda præscientia Dei, si quis de illa populo sic loquatur, id est: si nunc rectè vivatis, sine non rectè, tales vos eritis postea, quales vos Deus futuros esse præscivit, vel boni si bonos, vel mali si malos. Nunquid enim si hoc audito nonnulli in corpore seguiti meo vertantur, & à labore proclivi ad libidinem post concupiscentias suas eant, propterea dicitur præscientia Dei falsum putandum esse quod dictum est: Nonne si Deus illos bonos futuros esse præscivit, boni erunt in quantum aliter nunc malignitate versantur: Si autem malos, mali erunt, in quantum libet nunc bonitate cernantur? Subdit: Fuit quidam in nostro Monasterio, qui corripitibus Fratribus, cur quadam non facienda faceret, & facienda non faceret, respondebat: Quisquam quæ nunc sim, talis ero qualem me Deus futurum esse præscivit. Qui profecto verum dicebat, ex hoc non proficerebat in bonum. Sed usque adeò proficere in malum, ut desertat Monasterii societate, sicut canis reversus ad suum vomitum, & tamen alibi qualis sit futurum incertum est. Tandem concludit: Nunquid ergo propter huiusmodi causas, ea quæ de præscientia Dei vera dicuntur, vel neganda sunt, vel agenda, tunc scilicet, quando si non dicantur, in alios itur errores?

Pergit capite sequenti, & inter alia, verba hæc aurea scribit: Cavendum est igitur, ne dum timemus ne peccet hortatio, & extingatur oratio, accendatur elatio. Dicatur ergo verum, maxime ubi aliqua questio ut dicatur impellit, & capiam qui possunt: ne forte cum tacetur propter eos qui capere non possunt, non solum veritate fraudentur, verum etiam falsitate capiantur, qui verum capere quæ caveatur falsitas possunt.

His Augustini testimoniis addam verba Benedicti Pererii, Societatis JESU, viri (ut ait Possévinus eiusdem Societatis) insigni eruditione, & perspicuitate referti. Hic ergo Tomo 6. suarum disputationum selectarum, in sacra Scripturarum disp. 213. ait argumenta quæ contra nos obijciunt Adversarii, non esse nova, nec recentis inventa, sed illa ipsa olim vivente etiam S. Augustino, à Masibensibus, aliisque Gallis Episcopis, adversus illum fuisse objecta. Et tamen (inquit) nihil moverunt Augustinum, quominus sententiam suam constanter tueretur usque ad mortem, neque scandala quæ ab id oriebantur, & nonnulla accidebant, curanda esse putavit: iudicans esse passivum, ut quæ ex infirmitate veritatis, & imperitia divinarum Scripturarum nascerentur &c.